

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-4-22 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 09-14/316-80
Karar Tarihi : 13.4.2009

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN,
Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA

B. RAPORTÖRLER : Kerem Tomur, Neşe Nur ONUKLU

C. BİLDİRİMDE

20 **BULUNAN** : - Türkiye Garanti Bankası A.Ş.
Levent Nispetiye Mh. Aytar Cd. No:2, 34340
Beşiktaş/İstanbul
- ING Bank A.Ş.
Eski Büyükdere Cd. Ayazağa Köyü No:6 34368
Maslak/İstanbul

D. TARAFLAR : - Türkiye Garanti Bankası A.Ş.
- ING Bank A.Ş.

30 **E. DOSYA KONUSU:** Türkiye Garanti Bankası A.Ş. (Garanti) ile ING Bank A.Ş. (ING) arasında 17.6.2008 tarihinde imzalanan "Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmesi"ne yönelik menfi tespit verilmesi ya da muafiyet tanınması talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 29.1.2008 tarih, 765 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 11.3.2009 tarih, 2009-4-22/MM-09-KT sayılı Menfi Tespit/Muafiyet Ön İnceleme Raporu 12.3.2009 tarih, REK.0.08.00.00-130/79 sayılı Başkanlık Önergesi ile 09-14 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Raporda,

40 - Garanti ve ING arasında 17.6.2008 tarihinde imzalanan "Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmesi"ne menfi tespit belgesi verilemeyeceği,
- "Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmesi"ne taraf teşebbüslerin rakip teşebbüsler olmaları nedeniyle, söz konusu Sözleşme'nin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağı,

09-14/316-80

- 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde belirtilen şartların bulunduğu göz önüne alınarak, başvuru konusu Sözleşme'ye Kanun'un 5. maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde imza tarihinden itibaren 5 yıl muafiyet tanınması gerektiği görüşlerine yer verilmiştir.

50

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. Ürün Pazarı

Bildirim konusu dikkate alınarak, ilgili ürün pazarı "çok markalı kredi kartları ihracı pazarı" (issuing) ve "üye işyeri edinme pazarı" (acquiring) olarak belirlenmiştir.

60

H.1.2. Coğrafi Pazar

Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, ilgili coğrafi pazar, "Türkiye" olarak tespit edilmiştir.

H.2. Bildirime Konu Sözleşme

70

Bildirime konu sözleşme ING'nin Garanti tarafından kurulan ve işletilen, işyerlerinden taksitli mal ve/veya hizmet satın alma, alışverişlerde para yerine kullanılabilen ödül (Bonus) kazanma, kazanılan Bonuslar'ın uygulamaya dahil işyerlerinde mal ve/veya hizmet satın almak için kullanma imkanları tanıyan Bonus Kredi Kartı programından yararlanması ve bu kapsamda tarafların hak ve yükümlülüklerinin, uygulama esaslarının, hizmet, iletişim ve marka standartlarının düzenlenmesini konu almaktadır. Sözleşme ile ING kendi müşterilerine, Garanti'nin Bonus Kart hamillerine sağlanan avantajlara ve özelliklere sahip Bonus kartını, kendi isim ve logosunu kullanmak suretiyle pazarlayabilecek, basabilecek ve operasyonel hizmetlerini verebilecektir. Ayrıca ING Sözleşme'de belirlenen esaslara uymak kaydıyla kendisi tarafından anlaşma akdedilen Bonus üye işyerlerinde, bu kredi kartının aynı koşullar ile kullanımını sağlayabilecek ve Garanti ve Garanti'nin yetkilendirdiği üçüncü kişilerce oluşturulan ağ içerisindeki üye işyerleri ile başkaca bir sözleşme imzalamaksızın kendisi tarafından çıkartılan Bonus kredi kartlarının da taksit yapma, ödül kazanma vb. avantajları sağlayacak şekilde ağ içerisinde kabul edilmesi ve işlem görmesi hakkına sahip olacaktır.

80

Sözleşme'nin süresi ING tarafından basılacak ilk Bonus kredi kartının basım tarihinden itibaren (...) yıl süreyle geçerli olacak şekilde düzenlenmiştir. Ayrıca tarafların bu sürenin bitiş tarihinden 6 ay öncesine kadar birbirlerine Sözleşme'yi sona erdirmek yönünde iradelerini bildirmemeleri halinde Sözleşme'nin birer yıllık sürelerle devam edeceği hüküm altına alınmıştır.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

H.3.1. Sözleşme Hükümlerinin İncelenmesi

90

Bildirime konu Sözleşme'nin "Amaç ve Kapsam" başlıklı 3. maddesinde, Sözleşme'nin amacı; "Garanti tarafından kurulan ve işletilen Bonus Kredi Kartı ile

diğer Bonus Kredi Kartı Programları'nın sözleşmede belirtilen koşullarla Oyakbank tarafından da kullanılabilmesi ve bu kullanım esnasında tarafların karşılıklı hak ve yükümlülüklerinin belirlenmesi” olarak açıklanmaktadır.

Bildirim Formu'nda ise, Sözleşme'nin amacının; *“Garanti'nin Uluslararası Kart Kuruluşları ile imzalamış olduğu lisans sözleşmeleri çerçevesinde çıkartmakta olduğu ve işyerlerinden taksitli mal ve/veya hizmet satın alma, alışverişlerde para yerine kullanılabilen ödül (“Bonus”) kazanma, kazanılan Bonuslar'ın uygulamaya dahil işyerlerinde mal ve/veya hizmet satın almak için kullanma imkanları tanıyan, Garanti tarafından kurulan ve işletilen Bonus Kredi Kartı programının ve bu programın parçalarının, ING BANK tarafından da kullanılabilmesi ve bu kullanım esnasında tarafların hak ve yükümlülüklerinin, uygulama esaslarının, hizmet, iletişim ve marka standartlarının belirlenmesi”* olduğu ifade edilmiştir.

Sözleşme'nin “Uygulama Esasları” başlıklı 5. maddesi ve Bildirim Formu'nda yer alan bilgilere göre ING, Bonus sistemine dahil olduktan sonra, kendi müşterilerine, Garanti'nin “Bonus kart” hamillerine sağlanan avantajlara ve özelliklere sahip Bonus kredi kartını, kendi isim ve logosunu kullanmak suretiyle pazarlayabilecek, basabilecek, operasyonel hizmet verebilecektir. Ayrıca ING, Garanti ve Garanti'nin yetkilendirdiği üçüncü kişilerce oluşturulan ağ içerisindeki üye işyerleri ile başka bir sözleşme imzalamaksızın, kendisi tarafından çıkartılan Bonus kartların da taksit yapma, ödül kazanma vb. avantajları sağlayacak şekilde ağ içerisinde kabul edilmesi ve işlem görmesi hakkına sahip olacaktır.

Bu kapsamda ING kendi müşterilerine; Bonus marka algısına zarar vermemek ve Sözleşme'de belirtilmiş olan Bonus uygulama esasları içerisinde kalmak kaydı ile serbest ticari iradesi ve uygulama kurallarına tabi olacak şekilde Bonus kredi kartı verebilecek ve Garanti veya Garanti tarafından yetkilendirilen platform üyelerinin (bugün itibariyle bu bankalar Denizbank A.Ş., Şekerbank T.A.Ş. ve Türk Ekonomi Bankası A.Ş.'dir) yanı sıra kendisi tarafından anlaşma akdedilen Bonus üye işyerlerinde, bu kredi kartının aynı koşullar ile kullanımını sağlayabilecektir. ING, Bonus kredi kartı hamilleri ve üye işyerlerinin yanı sıra, platform üyelerinin sözleşme imzaladığı üye işyerlerinde de, bu bankaların Bonus kart hamillerinin sahip olduğu tüm ödül ve taksitlendirme imkanlarından faydalanabilecektir.

İnceleme konusu Sözleşme'nin 4. maddesinde Sözleşme süresi ve yürürlüğe girmesi düzenlenmektedir. Buna göre;

“İşbu Sözleşme, (.....) tarihi itibariyle yürürlüğe girer ve hüküm ifade eder. İşbu Sözleşme Oyakbank tarafından basılacak ilk Bonus Kredi Kartı'nın basım tarihinden başlamak üzere (...) (...) yıl süre ile geçerli olacaktır. Sözleşme Süresi her halükarda en geç işbu Sözleşmenin imzasını takip eden altıncı ay sonunda başlayacaktır. Sözleşme Süresi'nin sona ermesinden 6 ay öncesine kadar Taraflarca noter kanalıyla ihbarda bulunulmaması halinde Sözleşme, aynı şartlarla 1'er yıllık sürelerle kendiliğinden uzayacaktır. Müteakip yenilemeler de aynı usule tabi olacaktır.”

H.3.2. Menfi Tespit ve Grup Muafiyeti Değerlendirmesi

Sözleşme'nin tarafları, bankacılık hizmetleri ve inceleme konusu bakımından ilgili ürün pazarı olarak belirlenen kredi kartları pazarında birbirlerine rakip durumdadırlar. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi *“Belirli bir mal veya hizmet*

140 piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar...hukuka aykırı ve yasaktır.” hükmünü haizdir. Dolayısıyla aynı piyasada faaliyet gösteren ve birbirine rakip olan iki teşebbüsün bir kredi kartı programını paylaşmak üzere akdettikleri bir sözleşme rekabeti kısıtlayıcı nitelikte olup, 4. madde yasağına tabidir.

150 Ayrıca, Sözleşme'nin kapsamı ve uygulama esaslarına düzenleyen kart üyelik ücreti, faiz oranları, üye işyerlerine yönelik fiyatlandırma ve reklam gibi konuların yer verildiği 5. maddesi ile Bonus logolu ING kredi kartlarının üye işyerleri ile yürütülecek kampanyalarda sahip olacağı özellikler rekabeti sınırlayıcı niteliktedir. Zira, söz konusu maddelerde rakip konumundaki bankalar sunulan hizmetin fiyat unsurları sayılabilecek koşullarda birbirlerini bilgilendirecekler, bunun yanında kampanya maliyetlerinde mutabakat esasına dayanarak hizmet vermeye başlayacaklardır.

Yukarıdaki maddeleriyle, teşebbüsler arası rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma niteliğinde olan Sözleşme'ye, 4054 sayılı Kanun'un 4., 6. ve 7. maddelerine aykırı olmadığına dair bir menfi tespit belgesi verilmesi mümkün değildir.

H.3.3. Grup Muafiyeti Değerlendirmesi

160 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında değerlendirilecek anlaşmalar üretim ve dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli bir mal veya hizmetin alımı, satımı yahut yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalardır. Bir diğer ifade ile anılan Tebliğ kapsamında değerlendirilebilecek nitelikte bir sözleşmenin öncelikle teşebbüsler arası dikey bir ilişkiyi düzenlemeye yönelik olması gerekmektedir.

Garanti ve ING çok markalı kredi kartları pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerdir. Her iki banka da kredi kartları ihraç etmekte ve işyerleri ile anlaşmaları bulunmaktadır. Dolayısıyla Sözleşme'ye taraf teşebbüsler ilgili ürün pazarı bölümünde yer verilen iki pazarda da birbirine rakip konumdadırlar ve taraflar arasında yapılan Sözleşme dikey bir ilişkiye yönelik olarak düzenlenmemiştir. Bu hususlar dikkate alındığında, bildirim konu Sözleşme'yi 2002/2 sayılı Tebliğ'in kapsamında bir değerlendirmek mümkün değildir.

H.3.4. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

170 Menfi tespit alamayan ve 2002/2 sayılı Tebliğ'in sağladığı muafiyetten de yararlanamadığı tespit edilen Sözleşme'ye bireysel muafiyet tanınabilmesi için Kanun'un 5. maddesinde öngörülen koşulların sağlanması gerekmektedir.

a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması

Sözleşme ile birlikte çok markalı kredi kartlarına yönelik üye işyeri edinme pazarında, kapalı ağ olarak faaliyet gösteren Bonus üye işyeri ağı ING kredi kartı kullanıcılarının kullanımına açılmıştır. Bu şekilde ING mevcut üye işyeri ağını büyütme gereği kalmaksızın mevcut ağda ihraç ettiği kartları kullandırma imkânına sahip olacaktır. Böylelikle ING, Garanti'nin mevcut üye işyeri ağından

180 faydalanarak güçlü bir marka ile beraber çok markalı kredi kartları piyasasındaki pazar payını artırma imkanına kavuşacaktır. Bunun yanında artan üye işyeri ağı sayesinde daha kolay müşteri çekebilecek ve üye işyeri pazarındaki cirosunun yanı sıra kart kullanıcılarından elde ettiği ciroyu da artırabilecektir.

Diğer yandan, Sözleşme'ye taraf bankaların program kullanımına yönelik söz konusu Sözleşme dolaylı olarak çok markalı kredi kartları hizmetinin sunulmasında gelişme ve iyileşme sağlanması amacına da hizmet etmektedir. ING altyapı yatırımlarını artırmak yerine Bonus'un mevcut geniş ağından faydalanabilecek; yeni POS maliyeti üstlenmeyecek; mevcut ağa isterse yeni üye işyerleri eklemek suretiyle faaliyet gösterecektir. Ayrı POS cihazı yerleştirilmesi bankalar açısından maliyeti artıran bir unsur olduğu gibi, bu maliyetin takas komisyonuna yansıtılması sonucunda ekonominin geneline de bir maliyet yüklenmektedir. Zira, bankaların POS cihazı yerleştirmek için katlandıkları maliyetleri bankalar arası işlemlerde uygulanacak takas komisyonuna yansıttıkları bilinmektedir. İhraççı banka tarafından kabulcü bankadan alınan takas komisyonu kabulcünün bunu üye işyerine; üye işyerinin de bunu fiyatlar yoluyla tüketiciye yansıtmasıyla ekonominin bütünü açısından bir maliyet haline gelmektedir. Söz konusu işbirliği bu anlamda taraf bankalara bir maliyet avantajı sunacak ve bankaların kaynaklarını daha etkin bir şekilde kullanmalarına olanak tanıyacaktır.

b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması

200 4. madde anlamında rekabeti sınırlayıcı etkileri olan bir anlaşmanın muafiyet alabilmesi için, yukarıda değinilen ve anlaşmanın tarafları açısından elde edilen iyileşmenin tüketiciye yansıtılması gerekmektedir. Tüketicinin yarar sağlaması açısından beklenen genellikle fiyatlar seviyesindeki düşüş olmakla birlikte, satış sonrası etkin hizmetler, ürün çeşitliliğinin artması, tüketicinin ürüne daha kolay ulaşabilmesi, malın arzında devamlılığın sağlanması gibi koşullar da tüketicinin elde edeceği menfaat kapsamında değerlendirilebilmektedir.

İnceleme konusu dikkate alındığında, tüketici yararı açısından ilk bakılması gereken ING'nin müşterilerinin durumunda meydana gelebilecek olası değişimlerdir. Bu bağlamda incelemeye konu anlaşma vasıtasıyla kredi kartları pazarında hâlihazırdaki ING kredi kartı hamillerinin yaygın bir üye işyeri ağına sahip olan Bonus'un sağladığı ödül/puan uygulamasından faydalanmaları sağlanmış olmaktadır. Bu açıdan, ING müşterilerinin Türkiye'nin en yaygın üye işyeri ağlarından birine dâhil olarak alışveriş yapma imkanına sahip olmaları tüketici yararı açısından en dikkate değer husustur.

Diğer taraftan, kredi kartı pazarı çift taraflı pazar özelliğindedir ve bu pazarlarda bir arz edici tarafından sunulan aynı ürüne karşı birbirini etkileyen iki farklı talep söz konusudur. Bir diğer ifade ile sunulan mal veya hizmeti talep eden iki farklı müşteri grubu bulunmaktadır. Bunlardan ilki kart kullanıcıları ikincisi ise üye işyerleridir. Kart kullanıcıları bakımından kredi kartı ne kadar çok üye işyerine sahipse karta olan talep o oranda artmaktadır. Aynı şekilde bir kredi kartı ne çok tüketici tarafından kullanılmaktaysa üye işyerlerinin o kredi kartının POS'unu kabul etmek konusundaki istekleri artacaktır. Kart kullanıcıları ve üye işyerleri arasındaki bu pozitif dışsallık nedeniyle, tüketici boyutundaki bir fayda artışının diğer bir tüketici grubu olan üye işyerine yansması söz konusudur. Dolayısıyla

işbirliği ile gelen pazar payı artışıyla daha fazla tüketicinin fayda görmesi muafiyetin ilgili şartının karşılanması açısından önemlidir.

c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması

230 Muafiyet kararı verilmesinde aranan bu ilk olumsuz şarta göre, muafiyete konu anlaşma ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmasına neden olmamalıdır. Bir başka deyişle sağlanan ekonomik gelişme veya fayda ile tüketicinin bundan yarar sağlaması rekabetin ortadan kaldırılması sonucunda elde ediliyor olmamalıdır.

Dosya mevcudu bilgilere göre, 2007 yılında kart cirosu bakımından Garanti'nin % (...), ING'nin % (...); üye işyeri cirosu bakımından Garanti'nin % (...), ING'nin ise % (...) pazar payına sahip olduğu görülmektedir. Aynı dönemde Bonus sisteminin sırasıyla % (...) ve % (...) payı bulunmaktadır. Buna göre bildirim konu işlem taraflarının (Bonus sistemi ve ING) toplam pazar payları çok markalı kredi kartları ihracı pazarında %(...); üye işyeri edinme pazarında % (...) olacaktır.

240 İlgili pazarda benzer anlaşmalar 2006 yılından beri yapılmakta olup halihazırda ilgili pazardaki rekabet, irili ufaklı bankaların birbirleriyle olan asimetrik ve cılız rekabetinden çıkıp, pazarda öne çıkan World, Bonus, Axess, Advantage, Maximum gibi kart sistemleri arasındaki gerçek rekabete dönüşme sürecini tamamlamaktadır. Küçük ölçekli bankalar ise bu tür anlaşmalar sayesinde bu sürece dahil olmak imkanına kavuşmaktadır. Bu tür geçici anlaşmaların bir diğer olumlu etkisi ise, eskiden büyük bankaların tayin ettiği rekabet şartlarında pazarda tutunmaya çalışan küçük ölçekli bankaların, anılan süreçte kart sayılarını ve üye işyerlerini artırarak güçlenme imkânı bulacak olmasıdır. Bunun sonucunda, söz konusu anlaşmalara Kurul tarafından son verilebileceği gelecekte, bu bankalar artık rekabete daha dayanıklı hale gelmiş olacaktır.

250 Sonuç olarak bildirim konu anlaşma sonucunda ilgili pazarın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmayacağı ve muafiyetin bu koşulunun sağlandığı neticesine ulaşılmıştır.

d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması

Kanun'un 5. maddesinde öngörülen bu son koşula aykırılık, izlenen amacın elde edilmesi için rekabetin gereğinden fazla sınırlanmaması ya da rekabetin sınırlanmasının gereğinin dahi bulunmaması halinde olabilir. Teşebbüsler prensip olarak anlaşma ile amaçladıkları ekonomik yararların gerçekleştirilmesinde rekabeti en az sınırlayıcı yöntemi tercih etmekle yükümlüdürler.

260 Sözleşme ile amaçlanan teşebbüslerin üye işyeri ve kart kullanıcılarının sayısını artırmak ve bu yolla rakipler ile daha etkin rekabet edebilmektedir. Anılan Sözleşme de bu doğrultuda hazırlanmış ve rekabeti zorunlu olandan fazla kısıtlayıcı herhangi bir hükme yer verilmemiştir.

Bu çerçevede, Kanun'un 5. maddesinde belirtilen koşulları sağlayan bildirim konu Sözleşme'ye bireysel muafiyet verilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

- 270 1. Türkiye Garanti Bankası A.Ş. ve ING Bank A.Ş. arasında imzalanan "Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmesi"ne çeşitli hükümlerinin 4054 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanun"un 4. maddesine aykırılık teşkil etmesi nedeniyle menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,
2. Tarafların rakip teşebbüsler olmaları nedeniyle, Sözleşme'nin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağına,
3. 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde yapılan değerlendirme sonucunda; anılan maddede sayılan şartların tamamının karşılandığı göz önüne alınarak, başvuru konusu Sözleşme'ye imza tarihi olan 17.6.2008 tarihinden itibaren bireysel muafiyet tanınmasına
- 280 OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.